

Warszawa, dn. 10.01.2005 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-485713-III/04/DB

00-090 Warszawa Tel. centr. 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 827 64 53

Pani
Izabela Jaruga - Nowacka
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Polityki Społecznej

Szanowna Pani Premier

Uprzejmie informuję, że jestem adresatem skarg od zleceniobiorców, podlegających obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, dla których - zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. nr 137, poz. 887 ze zm.) - podstawę wymiaru składek stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9) tej ustawy.

Na mocy art. 18 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych taka sytuacja ma miejsce wówczas, gdy odpłatność za wykonanie umowy zlecenia, agencji lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, określono kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie.

Taki sam sposób ustalania podstawy wymiaru składek ustawodawca przewidział dla pracowników, osób wykonujących pracę nakładczą, członków spółdzielni, funkcjonariuszy Służby Celnej (art. 18 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i 18 a ustawy systemowej), oraz osób wykonujących odpłatnie pracę w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania na podstawie skierowania do pracy (art. 18 ust. 4 a ustawy systemowej).

Skarżący podnoszą, że przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne nie mają wobec nich zastosowania przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. nr 161, poz. 1106 ze zm.).

Art. 21 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych upoważnia ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego do określenia w drodze

rozporządzenia szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek, z uwzględnieniem ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy oraz wyłączenia z podstawy wymiaru składek niektórych rodzajów przychodów. Z przepisu tego nie wynika natomiast upoważnienie do zróżnicowania w tym względzie sytuacji podmiotów, których podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne - zgodnie z postanowieniami ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych - stanowi przychód.

Tymczasem przepisy rozporządzenia z pominięciem zleceniobiorców stosuje się odpowiednio do wszystkich pozostałych grup ubezpieczonych osiągających przychód. W mojej ocenie regulacja zakresu podmiotowego zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, wynikająca z przepisów rozporządzenia, pozostaje w sprzeczności z treścią upoważnienia ustawowego.

Należy także zauważyć, że zakres zastosowania wyłączeń określonych w rozporządzeniu z dnia 18 grudnia 1998 r. w odniesieniu do zleceniobiorców jest i tak ograniczony, ponieważ zdecydowana większość przychodów zwolnionych z opłacania składki przysługuje wyłącznie pracownikom na mocy kodeksu pracy i przepisów wydanych na podstawie kodeksu, które nie mają zastosowania do zleceniobiorców.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r., nr 14, poz. 147), zwracam się do Pani Premier o zajęcie stanowiska w przedstawionej sprawie.

Z wyrazami poważania

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ dr hab. Jerzy Świątkiewicz
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

DYREKTOR ZESPOŁU

/-/ mgr Lesław Nawacki